

numero 10 **lokakuu** 1987

inkerilaisten viesti

TOIMITUS

Päätoimittaja:
Matti Vironmäki, puh. (90) 631 285
Toimitussihteeri:
Ilkka Pyysiäinen, puh. 90-803 3687
Matinkartanontie 2 C 30,
02230 Espoo
(toimituksen osoite)

KONTTORI

Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsen-
maksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 tai (90) 8732 095
Anneli Korkkinen
Postisiirtotili Hki 30636-4

TILAUSHINTA

80 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 120 kr v. 1987

ILMOITUSHINNAT 1/1 sivumk500mk

1/2 » » 300 mk
1/4 » » 200 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilm. **60 mk**
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
Kustantaja ja julkaisija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

PAASIAMIES RUOTSISSA

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033/101850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tilaukset)

SIVISTYSSAATIO

Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki,
Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki
Puh. (90) 631 285
Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANOTETTUPARATIISI

Venäläis—ranskalaisen taidemaalarin Marc Chagallin tauluissa toistuu unenomaisena näkyvä hänen valkovenäläinen kotikaupunkinsa Vitebsk.

Romanialais—yhdysvaltalaisen uskontotieteilijän Mircea Eliaden koko uskontoteorian on sanottu heijastavan vain hänen kaipuutaan takaisin menetettyyn Romaniaan.

Inkeriläisille ei tarvitse kertoa, mitä kadonnut Inkeri heille merkitsee.

Kaikki nämä kohtalot toistuvat yhä uudestaan. Ympäri maailman ihmiset joutuvat jatkuvasti jättämään kotiseutunsa ja pakenemaan sotaan, vainoa, kidutusta, nälkää ja hätää. Heitä kutsutaan pakolaisiksi.

Tiedotusvälineissä pohditaan alituisen, pitäisikö rikkaiden hyvinvointivaltioiden ottaa vastaan pakolaisia. Toisin sanoen pohditaan, onko hyvinvoivalla ihmisellä velvollisuus auttaa hätään joutunutta.

Tiedotusvälineiden ja valtaa pitävien kanta lähimmäisten autamiseen tuntuu yleensä olevan periaatteessa myönteinen. Niin sanottujen tavallisten ihmisten keskuudesta kuuluu kuitenkin yhä enemmän jyrkkiä vastustavia ääniä.

Tavallinen ihminen tietää, että isonkin kakun viipaleet käyvät pieniksi kun liian moni on kakkua jakamassa. Siksi hänen mielestään kakku on jaettava omien kesken.

Hän on mielestään hyvä ja isänmaallinen ihminen. Hän kokee velvollisuudekseen ajatella ensisijaisesti oman kansansa parasta. Tänään hän perustelee kansansa sanomalla, että kakku kuuluu sille joka sen on leiponut.

Ehkä jo huomenna hänen perusteluinaan on usko oman kansan ylemmyyteen. Toiset on luotu hallitsemaan, toiset kuolemaan ja kärsimään.

Tavallinen ihminen tulee alemmasta keskiluokasta. Hän ei mielestään ole ansainnut työttömyyden, asunnottomuuden, köyhyyden ja nöyryytysten pelkoa, sillä hän on sentään vähän parempi kuin nuo toiset. Silti hän pelkää, sillä hän ei kuitenkaan ole yhtä hyvä kuin nuo kolmannet.

Pelokas ihminen tarvitsee Suuren Johtajan, paljon kavereita, yksinkertaisen ideologian ja rumpujen pärinää. Hänelläkin on ikävä omaan kadotettuun paratiisiinsa.

Paratiisinäky silmiensä edessä ihmiset tekevät usein toistensa elämästä helvetin.

IP

Suomen kansalaiset Keltossa

Se suomalaisen kansan virta, joka satoja vuosia sitten on Suomesta suuntautunut Inkerinmaalle, on jatkunut aina kolmekymmenluvun alkupuolelle saakka, jolloin vielä Suomesta tuli Inkeriin ja mm. Kelttoonkin Suomen kommunisteja yliolikkareina. Monesti kielitaidottomina he asettuivat asumaan suomenkielisten joukkoon Inkerinmaalle tai Itä-Karjalaan.

Vaikka sodat, nälänhätä ja ruttotaudit hävittivätkin välistä vähiin Inkerin asutuksen, niin se sai yhä uusia kansanaineksia Suomesta. Niin tapahtui ennen Ruotsinvallan alkua 1617 ja myös koko Ruotsinvallan ajan.

Mutta hyvin runsas näky siirtolaisuus tänne olleen myös 1700-luvulla samoin kuin myös seuraavillakin vuosisadoilta. Näin sai Kelttokin yhä uusia »vallanomina» entisten harventuneiden rivinsä täyteen. Paljonhan niitä tarvittiinkin, sillä aikaisemmin Keltossa asuneista suvuista ei montakaan sataa henkeä nykyään (1912) kokoonnu. Esimerkiksi: Pärssisen, Kiurun ja Tukiaisen suvut kukin käsittävät noin kymmenkunta henkeä. Jääskeläisen, Hännikäisen ja Hutterin suvut kukin noin sadan tienoilla.

Ruotsinvallan myöhemmältä ajalta on sitäpaitsi vielä seitsemän sukua: Hynnä, Villikainen, Viiborg (Viipuri) Rikkinen, Virolainen, Ollikainen ja Kukkonen. (Nämä 13 sukua ovat säilyneet Keltossa aina toiseen maailmansotaan asti). Näitten kolmentoista suvun lisäksi on sitten tullut vuoden 1700 jälkeen 109 sukua, joista sittemmin on hävinnyt 49.

Viimeksi tulleet »vallanomiat» näyttävät olevan kotoisin Karjalasta, osittain Laa-

tokan luoteisrannoilta Kurkijoen ja Jaakkiinan tienoilta sekä osittain Vuoksen varsilla olevista ja muista Etelä-Karjalan pitäjistä, joku osa myös Savosta.

1800-luvun alussa jo huomataan Keltossa varallisuuden kasvua. Markkina- paikkojen parantuessa silloisessa pääkampungissa Pietarissa, johon Keltosta oli vain vajaan 20 km matka. Samalla hovin verrattain inhimillinen alamaisten kohtelu vaikuttivat sen, että näillä orja-talonpojilla oli mandollisuus palkata edestään työntekijä hovintöihin. Tietenkin tälläisessä tapauksessa oli edellytyksenä, että asiasta sovittiin hovin vouden kanssa ja siitä monesti tehtiin oikein kirjallinen sopimus.

Keltossa kuten muuallakin melkein kaikkialla Inkerissä venäjänvallan aikana maa kuului useammin lahjoitusmaana hovinherralle ja alueella asuva talonpoika oli herran orja. Tällä orja-talonpojalla oli silti mandollisuus viljellä määrätty määrä maata omiksi tarpeiksi, kunhan täytti hovissa määrätty orja-työpäivät, lopun muun ajan sai käyttää oman talouden kohentamiseen.

Tarina kertoo että 1800-luvun puolivälissä eivät vauraimmat talonpojat Keltossa enää paljoakaan tienneet orjatyöstä, kun oli talosta palkattu orjarenki ja orjapiika jotka tekivät talon orja-työpäivät hovissa. Näitä renkejä ja piikoja tuli Suomesta ja näyttää siltä, että he halusivat pysyä ja säilyttää itsensä »voljnoina» (vapaina) työntekijöinä. He olivat palkkau-

tuneet talonpojalle rengeiksi ja piioiksi, vaikka työnsä tekivätkin hovin töissä.

Siitä saakka kun Katariina toisen suosikki, ruhtinas Potjomkin 1763 sai koko Kelton lahjoitusmaakseen — mm. 21600 tasettia maata ja metsää sekä alueella asuvat orjat alamaisikseen — aletaan kirkonkirjoissa Suomesta tulevat uudet siirtolaiset erottaa »vallanomista». Syynä lienee ollut juuri se, että nämä uudet tulokkaat tahtoivat mieluummin pysyä vapaina kuin »vallanovina», herran maaorjina.

Jo siihen aikaan kirkonkirjain lopulla on joukoittain nimiä, joista sanotaan: Utaf fremmande församlingar (vieraista seurakunnista). Tuntematon oli siirtolaisen nimitys »Suomen kansalainen» tai »Suomen alamainen», sillä olihan heidän kotipaikkansa Viipurin lääni yhtä keisarikunnan aluetta. Vieläpä jälkeen 1812 jolloin Viipurin lääni yhdistettiin muuhun Suomeen nimitetään heitä: »freien communicanten» (vapaata rippiväkeä). Vasta viime vuosisadan lopulla alettiin heitä kutsua Suomen alamaisiksi ja vasta lakkovuosien jälkeen Suomen kansalaisiksi.

Orjuuden lakkauttamisen yhteydessä, joka tapahtui 1861, hovinherra velvoitettiin luovuttamaan osa viljelysmaasta talonpojille (entisille orjille). Keltossa sanotaan tällöin miehen maaksi tulleen noin neljä tasettia. Yhden vuoden vanhalle poikalapselle kuului jo miehen maa. Näille myöhemmin tulleille »voljnoilla» ei tämä miehenmaa kuulunut, koska heitä ei laskettu talonpojiksi. Siksi he eivät tässä maanjaossa omaa maata saaneet viljeltäväkseen.

Hovinherralle kumminkin jäivät vielä suuret tilukset viljelysmaata, luonnon niittyä ja metsät, joten talonpoikakin oli vielä monessa suhteessa riippuvainen hovinherrasta. Samalla myös hovinherra jäi vaikeuksiin, sillä suuret tilat vaativat pal-

jon työvoimaa, eivätkä paikalliset talonpojat ennättäneet hovinpellolle kun oli omissakin töissä tarpeeksi tekemistä. Hovin-herra oli näinollen pakotettu palkkaamaan työvoiman.

Näille myöhemmin tulleille ns. »voljnoilla» oli nyt mandollisuus jäädä hovinherran töihin erittäin hyvillä ehdoilla. He solmivat 10 vuoden työehtosopimuksen, jonka perusteella heillä oli mandollista vuokrata maata hovinherralta ja rakentaa siihen oma talo. Herran metsästä sai siihen tarvikkeet.

Kun oli korvesta raivannut pellon ja sitä kymmenen vuotta viljellyt, kuului se vuokralaiselle aina jatkona 10 vuotta eteenpäin. Näillä »voljnoilla» oli myös monenlaisia etuja paikalliseen väestöön verrattuna. Heidän ei tarvinnut maksaa veroa valtiolle eikä kunnalle, niin ikään he olivat vapautetut kirkollisverostakin. Jo vuodesta 1845 heille alettiin myöntää Venäjän keisarin vahvistaman passia, josta he joutuivat maksamaan 3 ruplaa vuodessa ja lisäksi jokaisesta täysikasvuisesta perheenjäsenestä yhden ruplan. Tällaisella passilla voi vapaasti liikkua ja toimia tai vuokrata maata vaikka kuinka paljon.

Sotaväkeen ei myöskään tarvinnut mennä. Myös sellaiset piat ja rengit, jotka vielä jäivät talonpoikien palvelukseen saivat mandollisuuden hankkia oma koti. Näin kertoo Simo Torikka, joka itse oli näitä myöhemmin tulleitten »voljnoin» jälkeläisiä kai jo kolmannessa polvessa. Hän mainitsee isoisänsä kertoneen mm. että Keltossa maksettiin työstä hyvää palkkaa ja sen lisäksi kun renkipoika ajoi Pietarista lantaa, niin siitä maksettiin siellä kun korjasi lannan ja isäntä antoi kaupunkiin lähtiessä 20 kopekkaa eväsrahaa. **Paljon oli sellaisia** renkipoikia, jotka tästä eväsrahastaankin panivat puolet sääs-

Näin kertyi kopekoista ruplia ja noin 200:lla ruplalla sai siihen aikaan Keltossa jo pienen oman kodin pystyyn. Vaikka näistä paimenista, piioista ja rengeistä tulikin ajan mittaan itsenäisiä maanviljelijöitä niin aina oli jyrkkä raja näitten myöhemmin tulleitten ja »vallanomain välillä. Heitä ei tandottu hyväksyä tasavertaiseksi Kelttolaisiksi vaikka olivat siellä jo syntyneitä ja perustaneet kylät ja omat kodit sekä elivät muutenkin säännöllistä elämää.

Näitä myöhemmin tulleita nimitettiin myös monenlaisia nimityksen kuten voljnoiksi, purlakoiksi, karjalaisiksi jopa karjalan-rutkiksi ja muukalaisiksi.

Kirkkoherra J.W. Muurman taisteli näitä nimityksiä vastaan, perustellen asiaa sillä, että kaikki kuulutaan luterilaiseen kirkkoon ja seurakuntaan, joten ei sovi kirkon arvovallalla halventaa toista tai toisia. Tämän jälkeen heistä käytettiin nimitystä karjalaiset. Sitä ennen oli kirkosakin kuulutettu saarnastuolista: Talollisen poika Pietari Pukki ja muukalainen talontytär Susanna Olkinuora. Tällaiset kuulutukset tosin olivat kokolailla harvinaisia, sillä »Vallanommat» eivät hevillä solmineet aviosuhteita muukalaisten ja eipä vielä myöhemminkään Karjalaisten kanssa. Sitä pidettiin jotenkin häpeällisenä asiana, että ei muka muualta saanut tai ei muille kelvannut kuin karjalaiselle.

Kaikki muukin kanssakäyminen oli vähäistä vaikka kylät olivat monesti jo melkein kasvaneet yhteen ja jokainen tunti toinen toisensa hyvin. Seurustelu tahtoi vain jäädä hyvänpäivän tervehdykseen.

Jopa erään kerran 1902 »Vallanommat» pitivät kokouksen ja kutsuivat kokoukseen Semskeinatsalnikan, jossa sitten A. Ronkonen teki esityksen: meillä täällä Keltossa on toistakymmentä kylää Suomen kansalaisia ja meille vanhoille paikkakuntalaisille alkaa käydä elämä vlen

ahtaaksi; eikö voisi siirtää Suomen kansalaisia Suomeen? Johon tämä semstvainatsalnikka vastasi: Suomi on keisarin suuriruhtinaskunta, siis erottamaton osa Venäjältä. Vaikka he ovatkin kansallisuudeltaan suomalaisia, kuten te kaikki olette, heillä on oikeus ostaa ja viljellä maata Venäjän rajojen sisällä niinkuin he itse haluavat.

Palataanpa vielä siihen mistä nämä myöhemmin tulleet ovat lähtöisin, niin huomaamme, että suunnilleen samoilta paikoilta kun näitten »vallanomain» esisätkin. Enimmäkseen Karjalan kannakselta ja Laatokan-Karjalasta. Kirkkoherra Sonnyn aikana vuosina 1837-1872 jätettiin seurakunnan kirkkoherran virastoon 1570 muuttokirjaa. Näistä muuttokirjoista huomataan 539 erilaista sukunimeä. Enemmän on muuttaneita Kurkijoelta, 411 muuttokirjaa. (Kun Simo Torikka kertoo vuosisadan vaihteessa käyneensä Kurkijoelta sanoi hän silloin kysyneensä eräältä Leonpellonkylän vanhalta emännältä, että kuinka näinkin vauraasti maanviljelyspitäjästä kuin Kurkijoelta on niin paljon siirtolaisia Keltossa? Vanhaemäntä vastasi, että kun lapsi syntyi, niin kohta se alkoi itkeä, että Keittoon, Keittoon, siel on kevyt elää ja hyvä Keiton leipä syödä. Täällä oli ollut sellainen Keiton kuume, sinne teki mieli ja sieltä tuli hyviä viestejä.) Kurkijoelta oli 138 eri sukunimeä Keltossa. Jaakkimasta 325 muuttokirjaa ja 125 sukua. Hiitolasta 222 muuttokirjaa ja 75 sukua. Sortavalasta 107 muuttokirjaa ja 58 sukua. Parikkalasta 109 muuttokirjaa ja 33 sukua. Ruskealasta 13 muuttokirjaa ja 13 sukua. Impilahdelta 10 muuttokirjaa ja 10 sukua. Pohjoiskarjalan pitäjistä 74 muuttokirjaa ja 64 sukua. Eteläkarjalan pitäjistä 94 muuttokirjaa ja 81 sukua.

Valtava enemmistö näitä ns. Suomenkansalaisia on tullut Kurkijoen ja Jaakkiman pitäjistä. Aivan samoilta seuduilta.

joihin viittaa »vallanomainkin» sukujuuret. Siihen ei viittaa ainoastaan sukunimien yhteläisyys vaan myöskin kansan tavat. Niin on myös »vallanomain» vanhempi kansallispuku sekä miehillä että naisilla jäljennös kurkijokelaisesta, samoin juhlatavoissa, juhlarunoissa on helposti huomattavissa jaakkimalaisuutta. Siis aivan yhtä kansaa ovat niin sanotut »vallanommat» kuin myöhemmin tänne muuttaneet karjalaisetkin.

Samat syyt kuin nykyisten »vallanomain» esi-isät, ovat myös näitä myöhemmin tulleita tai heidän esi-isiään pakottaneet tänne muuttamaan. Ahtaat olot ja nälkävuodet ovat saaneet monet itsellensä etsimään parempia karjamaita.

*

Keltossa on aina ollut kovasti työväkeä tarvis. On selvää, että toiset viihtyivät jonkin aikaa ja palasivat takaisin tai muuttivat muualle, mutta valtava määrä heitä jäi Kelttoon, johon muodostui kuten jo edellä on mainittu suuria kyliä pelkästään näistä karjalaisista. Entisinä piikoina, renkeinä ja paimenina he löysivät täältä hyvää työansiota ja perheen perustettuaan jäi heistä moni ikipäiviksi tänne asumaan. Monet ahkerat ja säästävätset on koonneet Keltossa sievän omaisuuden, he ovat hankkineet omat talot ja ostaneet maata ja elävät monesti paremmin kuin moni »vallanoma». Suomen kansalaisuudestaan he eivät ole olleet kiireissään luopumaan, sillä se vapauttaa heitä monesta rasituksesta, jotka talonpoikia täällä painavat, tärkeimmät niistä on vapautus sotapalveluksesta ja talonpoikain säätylaitosten ylläpidosta, joka on raskaampi kuin passimaksun suorittaminen.

Vallankumouksen jälkeen kyllä tehtiin ero Suomen alamaisista annetulla lailla 17. 6. 1927, jonka nojalla näillä nk. karjalaisilla olisi ollut mandollisuus siirtyä Suomeen tai pitää Suomen kansalaisuus; heidän olisi tarvinnut vain ilmoittaa Leningradin Suomen konsulaatin viras-

tossa ja pyytää pitää jatkuvasti itsensä ja perheensä Suomen alamaisina (kansalaisina). Näin ei kumminkaan menetellyt kuin muutamia perheitä eri kylistä, joille sitten myöhemmin avautuikin tie Suomeen. Sattuipa niinkin että veljeksistä toinen oli hoitanut asiansa Suomenkonsulaatissa ja toinen veljeksistä jätti sen tekemättä. Ne kaikki jotka jättivät asiansa hoitamatta, joutuivat ottamaan Venäjän passin. Myöhemmin heitä kohdeltiin kuin muitakin Kelttolaisia.

Voitaneen kysyä, miksi sitten oli niin vähän heitä jotka halusivat pitää jatkuvasti Suomen kansalaisuutensa v. 19 2 7? Syytä tähän löytynee moniakkin: Ensiksikin vallankumouksen jälkeen kaikki nämä karjalaisten kylät ja isännät saivat piherralta saamansa arentimaan ominaan ja monet onnistuivat saamaan lisämaata silloin kun hovinherrat hävitettiin kokonaan.

Näin näistä ns. karjalaisista tuli Keltossa itsenäisiä talonpoikia ja kokolailla hyvin toimeen tulevia. Samoihin aikoihin 27 kun tämä uusi laki tuli voimaan, suoritettiin Keltossa uusi maanjako, josta myös nämä karjalaiset pääsivät tasavertaisina »vallanomain» kanssa osalliseksi. Näinollen elämä näytti kokolailla valoisalta edessäpäin. Nämä ihmisethän olivat siellä syntyneitä ja kasvaneita, heitä ei monikaan ollut koskaan Suomen puolella edes käynyt eikä muutenkaan Suomen silloisia oloja tuntenut.

Suomessa oli kansalaissota 1918 ja sen uhreina tuli venäjälle noin 3500 pakolaista Suomesta (etupäässä punakaartilaisia). Osa heistä hakeutui myös Kelttoon ja tietenkin kuvasivat omasta näkökulmastaan sen aikaisia Suomen oloja, elämää ja tahtumia. Myös näitten tietojen ja kertomusten perusteella ei monikaan halunnut vaihtaa elämäänsä niin epävarmaan tulevaisuuteen.

1927 elettiin vielä ns. NEPin aikaa, joka oli talonpojalle vapaata yrittämisen aikaa ja toivottiin sen aina vielä parantuvan entisestään. Tähän aikaanhan vielä lupailtiin kaikkea hyvää etenkin sellaisille, jotka olivat olleet toisen palveluksessa, nämä ihmiset uskoivat näihin kauniisiin lupauksiin. Noin 3000:sta Keltossa asuvasta karjalaisesta vain 155 oli hoitanut asiansa ja he pääsivät palaamaan myöhemmin Suomeen. Muutamille lähtö tapahtui vielä poikkeuksellisissa olosuhteissa: Isäntä talosta vangittiin ja kuljetettiin sieltä suoraan raja-asemalle ja perheelle annettiin pari vuorokautta aikaa myydä ja pakata mukaan otettava omaisuus ja määräaikaan oli oltava raja-asemalla Suomeen siirrettäväksi. Tällaisissa tapauksissa piti omaisuus, joka oli suurella ahkeruudella saatu kokoon kahmerydälpmi^kahiknxaostvaai i^ka jät^aäjnaapu-

reitten hoivaan, ja lähteä nyt melkein tyhjin käsin näille ihmisille tuntemattomaan maahan. jotka j

ollut millä n
ei myöskään m

Helppoa

jäivät paikoilleen Kelttoon. Siellähän juuri kolmekymmenluvun alussa alettiin perustaa kollektiivitalouksia ja kaikki ne jotka jotenkin hangoittelivat vastaan eivätkä halunneet liittyä niihin tai saattoivat muuten lausua varomattoman sanan, joka ei ollut viranomaisten mieleen korjattiin vuosikausiksi pakkotöihin. Myös ne jotka jäivät kollektiivitalouksien töihin saivat myös kokea, että leipä ei ollut ko-

l l ll k

johon yksityinen talonpoika kaikkina aikoina ajoi Kaupungista lannoitusaineksi kelpaavaa ainetta, mutta kolhoosien aikana ei enää sellaisesta tandottu mitään tietää. Sellaiset olivat myös tulokset siten sadonkorjuun aikana.

Keltto joutui toisen maailmansodan aikana Leningradin piiritykseen ja sinne kulkeutui kansaa muualtakin, joten se oli ylikansoitettu ja siellä oli puutetta kaikesta. Ihmiset menehtyivät ravinnon puutteessa ja heitä haudattiin siihen mihin oli helpompi hauta kaivaa.

1942 avautui »elämäntie» yli Laatokan jäätä pitkin, ja sitä myöten joutuivat kelttolaiset jotka vielä kynnelleykenivät Lenin Lenin

pois uiksi evakoid
Tällä elämäntielläkin saattoi moni elämsammua jos joutui saksalaisten pommi-

tukseen, tä vielä kjauoli s moin juakulj

Näissä oloissa ei sitten enää eroteltu ja nimitelty vaan kaikki tunsivat toisensa kelttolaisina. Kun sitten monien vuosien oleskelu evakkona Siperiassa tai Jäämeren saaristoissa vihdoinkin loppui ja saivat alkaa palailta takaisin sieltä, niin ei kovinkaan monelle avautunut pääsyä Kelttoon. Karjalassa tarvittiin työvoimaa ja sinne löysivät tiensä niin entiset »Val-

l k l kin ja siellä h

T. J. Boras

Toivo Folkesten, Aleksanteri Halttu-Lagom tili den 40:de midsommarfesten **nen, Toivo Jääskeläinen:** *50-vuotismuis-i* Borås i år blev en minneskrift om kyrto kirkon kohtalosta Inkerissd. ISK 1987. kans historia i Ingermanland färdig. Att

Sopivasti tämän kesän 40. kesäjuhlille Boråsissa ilmestyi muistojulkaisu kirkon historiasta Inkerissä. Nimi 50-vuotismuisto johtuu siitä, että tänä vuonna on kulu- nut 50 vuotta siitä, kun suomenkielisen evankelis-luterilaisen kirkon oli pakko lo- pettaa työnsä Inkerissä. Sen konsistorin työ lakkautettiin, kun sen johtajista ja toi- mihenkilöistä jo suurin osa oli vangittu tai karkotettu sekä kaikki kirkot ja ru- koushuoneet suljettu, häväisty tai puret- tu.

Muistojulkaisu on kirjoitettu sekä suo- meksi että ruotsiksi, mikä on meille Ruot- sin inkeriläisille erittäin arvokasta. Ym- märrettävistä syistä luterilainen kirkko on kuvailtu laajimmin alkaen historiikil- la, jonka jälkeen seuraa viimeisten vaikei- den vainovuosien johtohenkilöiden esit- tely sekä kuvaus Inkerin 33:sta suoma- laisesta seurakunnasta. Mikäli on ollut käytettävissä valokuvia on jokaisen seu- rakunnan kohdalla kuvia kirkosta sekä viimeisten vuosien toiminnasta. Ortodok- sinen kirkko ja vapaakirkko on käsitelty saman mallin mukaan.

Muistojulkaisu on saatu kokoon laajan tietokeräyksen kautta ja sitä voi käyttää hakiessa tietoja kirkon viimeisestä toi- minnasta Inkerissä 30-luvulla. Jos vielä vähän ajattelee sitä, miksi viimeisinä vuo- sina niin usein vaihtui toimihenkilöt, saa aika selvän kuvan siitä vainosta, jonka al- la nämä vahvat ihmiset työskentelivät. Tämä julkaisu on kunnianosoitus näiden uhrautuvaisten ihmisten muistoksi.

Kirjan on julkaissut ISK ja sitä voi os- taa Armas Paakkosen kautta Ruotsista ja Karjalatalolta Suomessa (ks. lehden taka- kansi).

häftet har fått namnet 50-årsminne beror på att det i år är 50 år sedan den finsk- språkiga evangelisk-lutherska kyrkan var tvungen att helt upphöra med sitt arbete i Ingermanland. Dess konsistorium upp- löstes efter det att de flesta av dess leda- re och funktionärer fängslats eller utvi- sats sarat alla kyrkor och bönhus stängts, skändats eller rivits.

Skriften är skriven på både finska och svenska vilket gör den extra värdefull för oss ingermanländare i Sverige. Av för- klarliga skäl skildras den lutherska kyr- kan utförligast med en rejäl historik följd av en presentation av de sista ledande personerna, sora verkade under de svåra förföljelseperioderna på 30-talet, sarat en genomgång av de 33 finska församlingar- na i Ingermanland illustrerad med bilder av kyrkorna — i de fall det funnits något tillgängligt foto — och från den sista ti- deus verksamhet. Den ortodoxa kyrkan och frikyrkan behandlas i sina kapitel efter samma mali.

Minnesskriften har tillkommit genom ett omfattande insamlingsarbete av upp- gifter och kan användas sora en uppslags- källa när det gäller kyrkans sista verk- samhet i Ingermanland på 30-talet. Begrundar man dessutom vad sora ligger bakom de många bytena av ledare och funktionärer under de allra sista åren, får man en ganska klar blid av det förtryck, sora dessa starka människor arbetade un- der. Genom denna skrift hedras minnet av deras självupppoffrande arbete.

Skriften är utgiven av ISK och kan kö- pas genom Armas Paakkonen för 100 kronor.

Inkerin vaihteita 1920- ja 30-luvuilla

Varsin vähän tiedetään yleensä Inkeristä, keitä inkeriläiset ovat ja missä Inkeri sijaitsee.

Ei tiedetä, että he ovat Pietarin/Leningradin ympäristön suomalaisia; pikemminkin heidät esitetään erilliseksi suomalais-ugrilaiseksi kansaksi.

Jonkin verran aiheuttaa sekaannusta Inkerin kantaväestö, suomensukuiset inkerikot ja vatjalaiset jotka kääntyivät venäjän uskoon jo keskiajalla. Inkerikot ja vatjalaiset ovat ortodokseina samastuneet pikemminkin venäläisiin kuin suomalaisiin, kielestään huolimatta.

Heitä ei pidä sekoittaa Inkerin suomalaisiin, joita alueella on asunut 1600-luvulta lähtien.

Tällä vuosisadalla Inkerin suomalaisia oli paljon enemmän kuin inkerikkoja ja vatjalaisia. Kaikki edellä mainitut Inkerin kansanryhmät ovat 1900-luvulla kärsineet väestönsiirroista ja venäläistämisestä.

Venäjällä (lukuunottamatta Suomen suuriruhtinaskuntaa) asui 1800-luvun lopulla n. 143 000 suomalaista, joista valtaosa asui Inkerissä. 1900-luvulla Neuvostoliiton suomalaisväestön lukumäärä on pudonnut lähes puoleen. Samoin karjalaisten (itäkarjalaisten ja Tverin karjalaisten) määrä on vähentynyt, Inkerikot ja vatjalaiset ovat kuolemassa sukupuuttoon. Linaaan *Seppo Lallukan* laatimaa taulukkoa eräiden lähisukukansojen väestökertyksestä Neuvostoliitossa.

Vuodelta 1939 suomalaisten ja inkerikkojen luvut puuttuvat, mikä johtunee siitä, että suomalaisuus oli suurten puhdistusten kaudella pannassa. Pääosa Neuvostoliiton suomalaisista oli Inkerin suomalaisia. *M. L. Lemetin* mukaan (kirjanen *Sovetskaja Ingenn jandija*) Leningradin oblastissa (johon kuului myös alueita Inkerin ulkopuolelta) asui 1926 128 035 suomalaista ja 16 030 inkerikkoa. Pietarin, myöh. Leningradin venäläinen miljoonaväestö antoi Inkerille oman leimansa (1926 1,5 milj. ja 1939 3,4 miljoonaa ihmistä). Koska Leningradin kaupunki ja venäläinen maaseutuväestö jakoi inkeriläisalueen, varsinainen autonomia ei ollut mandollinen, vaikka vallankumouksen jälkeen puhuttiin kansallisesta itse-määräämisoikeudesta.

Venäjän vallankumous 1917 herätti Inkerin ja Itä-Karjalan kansallisen liikkeen, mutta bolševikit eivät sallineet kilpailevien poliittisten voimien olemassaoloa. Lenin tosin periaatteessa ilmoitti kannattavansa itse-määräämisoikeutta sitä haluaville Venäjän kansoille. Inkeriläinen osasto oli mukana valkoisten venäläisten Ro&Jankon ja Judenitšin johtamissa hyök-

	1897	1926	1939	1959	1970	1979
suomalaiset	143 100	135 400	—	92 700	84 700	77 100
karjalaiset	208 100	248 100	253000	167 300	146 100	138 400
inkerikot	13 800	16 100	—	1 100	800	700
vepsäläiset	25 800	32 800	32 000	16 400	8 300	8 100
virolaiset	1 002 700	154 600	143 600	988 600	1 007 400	1 019 900

käyksissä Pietaria vastaan. Heimosodat toivat tuhansia pakolaisia Inkeristä ja Itä-Karjalasta Suomeen. Venäjän kansalaissota päättyi bolševikkien voittoon, minkä Suomi tunnusti 1920.

Tarton rauhassa 1920 Suomi tunnusti Itä-Karjalan ja Inkerin kuuluvan Neuvosto-Nenä-jälle. Itse rauhansopimuksessa ei puhuttu Itä-Karjalan ja Inkerin kansallisista oikeuksista, mutta venäläiset suostuivat antamaan niistä erilliset lausunnot allekirjoittamispyöytäkirjaan merkittäviksi. Inkerin suomalaisella väestöllä oli valtakunnan yleisten lakien ja asetusten rajoissa oikeus järjestää kansankielinen opetus, kuntien yhteistyö ja taloudellisen asemansa kohentaminen. Suomalaisen tulkkinnan mukaan nämä lupaukset olivat yhtä sitovia kuin itse rauhansopimus, kun taas venäläisten mukaan kysymyksessä olivat vain ilmoitukset.

Tarton rauhan yhteydessä inkeriläiset olivat siis saaneet lupauksia tietystä kulttuuri-autonomiasta. Tämä toteutui sikäli, että vuoden 1938 alkuun saakka Inkerin suomalaiset saivat käydä koulua omalla äidinkielellään.

1930-luvulla kokeiltiin myös ortodoksisten inkerikkojen omaa kirjakieltä, mutta sen käyttö lakkasi vuosikymmenen lopun venäläistämisaalossa. Myös Itä-Karjalassa otettiin suomi kirjakieleksi, mutta 1930-luvulla lisääntyivät paineet erillisen venäläistetyin karjalan kielien puolesta. Valistustyön johto oli suomalaisilla punapakolaisilla. Kustannusliike Kirja julkaisi Leningradissa ja Petroskoissa suomenkielistä kirjallisuutta. Leningradissa ilmestyi Vapaus-lehti, joka aluksi keskittyi Suomesta tulleiden pakolaisten asioihin. Kollektivoinnin kaudella *Vapauden* kirjoittelu keskittyi kulakien vastaiseen kampanjaan Inkerin maaseudulla. *Vapaus* ruoski jatkuvasti Suomen porvarillisia piirejä, jotka havittelivat Itä-Karjalan ja Inkerin irrottamista Neuvostoliitosta. 1930-luvun lopulla, kun venäjän kielen merkitystä lisättiin, Vapaus joutui ruoskimaan myös punaisia suomalaisia ja jopa itseään porvarillisesta nationalismista.

*

Vallankumouksen jälkeen kartanoiden maat oli jaettu, mutta muuten maaseudun elämänsä jatkui 1920-luvulla paljolti ennallaan. Suuromistajien maat jaettiin perheviljelmille,

mutta bolševikkien tavoitteena oli sosialistinen maatalous. Sotakommunismien kaudella 1918-1921 elintarvikkeiden pakko-otot johtivat talonpoikien vastarintaan. Kronstadtin kapina 1921 havandutti neuvostohallituksen aloittamaan uuden talouspolitiikan NEPin (1921-1929). Uusi talouspolitiikka salli yksityisyritteliäisyyden ja elintarvikkeiden pakko-otot talonpojilta lopetettiin. Viljelijät luovuttivat osan sadosta valtiolle, mutta maataloustuotteiden ylijäämän vapaa kauppa sallittiin. Puhdasoppisimmat kommunistit pitivät NEPiä myönnytyksenä kapitalismilla, mutta Leninin mielestä puolueen oli tilaisesti peräännyttävä. Sisällissodan ja Sotakommunismien aiheuttamat rasitukset oli korjattava. Kun rempallaan ollut talous oli saatu kuntoon, voitiin ryhtyä uuteen hyökkäykseen.

1920-luvulla NKP(b):ssä väiteltiin talouspolitiikasta, mikä liittyi Stalinin, Trotskin, Zinovjevin, Buharinin ja muiden taisteluun Leninin perinnöstä. Buharin kannatti maltillista politiikkaa, joka antoi talonpoikien vaurastua. Kovan linjan mielestä varat maan nopeaan teollistamiseen oli revittävä talonpoikien selkänahasta. Käytännössä Stalin, valtataistelun voittaja, omaksui tämän kovan linjan. Kaksikymmenluvun lopun viljakriisit saivat Stalinin aloittamaan pakkokollektivoinnin vuosien 1929/1930 vaihteessa. Talonpojat eivät myyneet tarpeeksi viljaa vapaaehtoisesti, mikä selitettiin tietoisesti sabotaasiksi.

Inkerissä perustettiin ensimmäinen suomalainen maatalouskommuuni »Työ» jo 1927. Silloin luotettiin vielä esimerkin voimaan ja vähittäiseen kehitykseen. Alussa pidettiin kommuunia kollektiivitalouden kehittyneimpänä muotona. Keväällä 1930 pakkotoimia talonpojat saatiin liittymään kolhoosiin, mutta pian Stalinin oli tehtävä taktinen perääntyminen. Arttelista tuli kollektiivitalouden tärkein tyyppi. Yksi lehmä jätettiin yksityiseksi, samoin asunto. Seuraavina vuosina kollektivointia tohitaammin, mutta silti kovakouraisesti.

Suomenkielisen Vapaus-lehden mukaan Inkerin talonpojat liittyivät vapaaehtoisesti kolhooseihin. Inkeriläiset köyhät ja keskivarakat talonpojat vaativat Vapauden mukaan sa-

botoivien kulakkien karkottamista kylistään. Kollektivoinnin vastustajat leimattiin kula-keiksi, suurtalonpojiksi. Läntisen mittapuun mukaan kulakitkin olivat köyhiä, omistivat pari kolme lehmää ja 10 hehtaaria maata. Käytännössä köyhä tai keskivarakas talonpoika, joka vastusti kolhoosin, leimattiin kulakin kätyriksi. Kulakkeja ja kulakkien kätyreitä ei otettu kolhoosiin, vaan heidän omaisuutensa takavarikoitiin ja heidät karkotettiin kaukaisille seuduille kaivoksiin ja metsätöihin.

Vaarallisimmat kulakit lähetettiin pakkotyöleireille. Toisen ryhmän kulakit karkotettiin. Vaarattomimmat kulakit saivat aluksi jäädä kotiseutunsa huonoimmille maille, ja karkotettiin kun he eivät pystyneet täyttämään suuria viljanluovutuskiintiöitä.

Pakkokollektivointi oli kova isku tavalliselle venäläiselle talonpojalle. Suomessa se nähtiin pyrkimyksenä venäläistää Inkeri. Talvella 1931 Inkerissä alkoivat laajat kulakkien karkotukset. Aseistetut OGPU:n miehet pakottivat heidät kanden tunnin varoitusajalla pitkälle matkalle. Kulakit perheineen lukittiin tavaraunuihin, jotka veivät Siperiaan tai pohjoisille kaivoksille ja metsätyöleireille. Kuolan niemimaalla oli perustettu Hiipinän apatiittikaivos, jota rakentamaan vietiin paljon inkeriläisiä. Aluksi uudisasukkaat saivat asua Hiipinässä teltoissa. Suurin kulakkien karkotus tapahtui helmikuussa 1931, jolloin Inkeristä karkotettiin 7 000 ihmistä. Kaiken kaikkiaan 1929-1931 on arvioitu karkotetun noin 16 000-19 000 inkeriläistä.

Inkerin karkotukset synnyttivät talvella ja keväällä 1931 vastalauseiden aallon Suomen lehdistössä. Erityisen aktiivinen oli Viipurissa ilmestynyt *Vapaa Karjala* ja *Inkeri* -lehti, jonka julkaisemisessa oli mukana Inkerin Liitto. Maalis-huhtikuussa 1931 Suomessa pidettiin monia vastalausekokouksia. Myös virallinen Suomi esitti Neuvostoliitolle vastalauseen, vedoten Tarton rauhansopimukseen. Toukokuussa 1931 Akateeminen Karjala-Seura järjesti mielenosoituksen Neuvostoliiton Helsingin-lähetystön edessä. Noottien vaihto ja propagandasota kylmensivät välejä, mutta vuoden lopulla Suomi ja Neuvostoliitto pyrkivät unohtamaan koko Inkerin kysy-

myksen. Vuoden 1932 alussa Suomi ja Neuvostoliitto solmivat hyökkäämättömyyssopimuksen, ja Inkerin asia joutui taka-alalle.

On esitetty, että ulkomaiset vastalauseet olisivat hillinneet Inkerin karkotuksia. Toisaalta on sanottu, että suursuomalainen propaganda antoi hyvän syyn karkotuksiin. Vuosina 1932-1934 karkotukset olivat pienempiä, yhteensä tänä jaksoneen noin tuhat henkeä. Vuoden 1933 nälänhätä ei juurikaan ulottunut Inkeriin. Kolhoosilaisten valvontaa tiukennettiin, vaikka he saivatkin oikeuden myydä yksityispalstan tuotteita Leningradin kolhoositorilla. Erillisten kone- ja traktoriasemien henkilöstö toimi myös valvojina ja ilmiantajina. Passimääräyksiä tiukennettiin Leningradin ympäristössä ja rajaseudulla, samalla kun Leningradin kaupunkia puhdistettiin karkotamalla epäluotettavan ainesta. Kolhoosilaiset eivät saaneet vapaaseen liikkumiseen oikeuttavia passeja. Vuonna 1936 oli 91 % Leningradin alueen talonpoikaistalouksista kollektivoitu. Sosialismin sanottiin voittaneen, ja uudessa Stalinin perustuslaissa laajennettiin paperilla kansalaisvapauksia.

1930-luvun puolivälissä Stalin teki joitakin näennäisen vapaamielisiä myönnytyksiä. Osa kulakeista armandettiin, ja salaisen poliisin OGPU:n tehtävät siirrettiin sisäasiain kansankomissariaatille NKVD:lle. Taloudellinen tilanne parani, mutta kun Leningradin puoluejohtaja Sergei Kirov joulukuussa 1934 murhattiin, poliittinen valvonta kiristyi. Murhasta syytettiin laajaa salaliittoa, jolla oli yhteydet ulkomaisiin vakoilijoihin. Seuraavia vuosia leimasivat suuret puhdistukset ja maanpetos-[oikeudenkäynnit](#). jo vuonna 1933 paikallinen nationalismi oli joutunut tulilinjalle. Mm. Ukrainassa ja Neuvosto-Karjalassa kansallinen toiminta oli ollut liian vilkasta. Uusi Leningradin puoluejohtaja Andrej Zdanov aloitti venäläistämispolitiikan Inkerissä ja Karjalassa.

Keväällä 1935 Leningradin alueen rajavyöhykettä laajennettiin Suomen ja Eestin suunnalla. Suurin osa Pohjois- ja Länsi-Inkeriä joutui rajavyöhykkeeseen, jolle mm. pappien ja saarnaajien pääsy estettiin. Huhtikuussa 1935 aloitettiin Inkerin suomalaisten joukkosiirrot jälleen. Sekä Itä-Karjalan että Inkerin rajaseu-

tuja tyhjennettiin paikallisesta väestöstä, myös kollektivistiteista (aluksi tosin epäluotettavammasta päästä).

Suomeen tulleiden tietojen mukaan Inkerinmaalta karkotettiin vuonna 1935 noin 6 500—7 000 henkilöä. Soikkolan inkerikko Oskar Himiläinen kertoo muistelmissaan karkotuksestaan Kazakstanin aroille 1935. Pienempi osa karkotettiin Uralille. Siirretyt olivat muodollisesti vapaita, mutta heillä ei ollut passeja eikä kansalaisoikeuksia. Osa palkasta pidätettiin valvovien NKVD:n miesten palkkoihin. Heikon ravinnon ja ilmaston vuoksi kuolleisuus oli suuri. Osa yritti paeta Kuolaan, jossa ennestään oli karkotettuja inkeriläisiä. Kuolassa saattoi ilmoittautua paikalliselle NKVD:lle ja jäädä sinne samoin ehdoin ilman äänioikeutta. Suurin osa sortui pakomatalla tai joutui kiinni.

Vuonna 1935 alkaneissa karkotuksissa oli kysymys raja-alueen varmistamisesta, ei enää kollektivoinnista. Pitkin Neuvostoliiton länsirajaa tapahtui samanlaisia karkotuksia. Suomalaisia ja eestiläisiä siirrettiin Suomen ja Eestin rajan tuntumasta, saksalaisia ja puolalaisia Länsi-Ukrainasta. Kesällä 1936 tyhjennettiin Pohjois-Inkeri lähes kokonaan (mm. Keltto jäi karkotuksen ulkopuolelle) suomenkielisestä väestöstä. Aiemmin oli puhuttu suomalaisten kansallisesta Kuivaisten rajonista, nyt se nähtiin vaaraksi Leningradin puolustukselle. Pohjois-Inkerin entinen Kuivaisten piiri jäi Leningradin linnoitusvyöhykkeen jalkoihin, alueelta karkotettiin vuonna 1936 noin 20 000 Inkerin suomalaista. Tämä viimeinen karkotus ei kohdistunut »luokkavihollisiin», ja se suoritettiin pehmeämmällä kädellä kuin aikaisemmat väestönsiirrot. Karkotetut siirrettiin nyt Leningradin oblastin itäisimpään kolkkaan Tšerepovetsin ympäristön kolhooseihin. Virallisten lukujen puuttuessa on arvioitu, että vuosina 1929-1938 karkotettiin noin 40—50 000 Inkerin suomalaista.

Vuosien 1937-1938 Stalinin suuri terrori merkitsi myös Inkerin suomalaisen luterilaisen kirkon loppua, ja samalla suomen kieli menetti virallisen kielen asemansa sekä Neuvosto-Karjalassa että Inkerissä. Vuodesta

1935 suomalaiset kommunistiemigrantit olivat tulilinjalla, heitä syytettiin vanhan vihollisensa, suursuomalaisen porvariston salaisesta auttamisesta. Venäjän kielen, »Leninin ja Stalinin kielen» opetuksen laiminlyöminen oli osa väitettyä salaliittoa. Vuonna 1935 Neuvosto-Karjalan suomalaiset johtajat Gylling ja Rovio erotettiin. Suomen kieltä yritettiin aluksi venäläistää »sovetti-ilmauksilla». Vuonna 1938 otettiin käyttöön venäläistetty karjalan kieli ja Inkerissä siirryttiin suoraan yksinomaan venäjänkieliseen kouluopetukseen. Aluksi kouluissa lisättiin venäjän kielen opetusta, lopulta Inkerin suomenkielinen kouluopetus julistettiin nationalistiseksi ja vastavallankumoukselliseksi. Vapaus-lehti, joka 1935-1937 oli käynyt kampanjaa suomalaista nationalismin vastaan lakkasi 1937 lopussa ilmestymästä. Itä-Karjalassa suomen kielen oikeudet osittain palautettiin 1940 kun Karjalais-Suomalainen Neuvostotasavalta perustettiin. Inkerissä sen sijaan suomen kieltä ei enää koskaan otettu koulujen ohjelmaan.

Vallankumouksen jälkeen neuvostohallitus julisti kirkon ja valtion eron ja kaikki seurakuntien omaisuus kansallistettiin. Aluksi valtio ei vaatinut kirkkorakennusten käytöstä maksuja, mutta vähitellen vaatimukset kiristyivät. Inkerin suomalainen luterilainen kirkko oli ahtaalla sotakommunismien aikana, mutta NEP-kaudella 1920-luvulla tapahtui elpymistä. Monet papit olivat kuolleet tai paenneet Suomeen, ja heidän tehtäviään hoitivat seurakunnanhoitajat. Lempaalan seurakunnanhoitaja Aatami Kuortti kuvasi muistelmissaan uskonnonvastaisen kampanjan kiihtymistä, ja vankeuttaan Vienan Karjalan pakkotyöleirillä. Kollektivoinnin yhteydessä pyrittiin uskonnon kitkemiseen maaseudulta, koska papit laskettiin kulakkien liittolaisiksi. 1930-luvulla Inkerissä suljettiin kirkko toisensa jälkeen. Rajavyöhykemääräykset kuristivat kirkollista toimintaa. Vuoteen 1938 mennessä Inkerin kaikki kirkollinen toiminta tukandutettiin. 1930-luvun lopun Stalinin terrorista säästyivät vain ne Inkerin papit jotka olivat Suomen kansalaisia. Inkerin kirkkoa johtanut rovasti Laurikkala, Suomen kansalainen, karkotettiin Suomeen 1937.

Martti Haltia

Maria Rokka
o.s. Kirjonen

s. 14. 8.1893 Inkerissä
nukkui lepoon Jeesukseen
turvaten 29. 7. 1987 Tranemossa

Kiitollisina kaivaten

Juho ja Helena
Neuvostoliitossa Aino
Hilma ja Knut
Eino ja Sirkka
Nikolai

Nyt on taisto tauonnut
Rauhan sait sä Herran
Taivaan isä
saattakohon Meidät

Siunattu suuren joukon läsnäolles-
sa. Lämmin kiitos osanotosta.

Muistelkaamme

Pyhäinpäivää vietämme niin siellä Suo-
messa kuin täällä Ruotsissakin vainajien
muistolle omistettuna päivänä.

Tänä vuonna erikoisesti voimme muis-
tella kolmekymmentä vuotta sitten
19. 11. 1957 iäisyyskutsun isän kotiin
saanutta rovasti S. J. Laurikkalaa. Hän on
tehnyt pitkän ja vaativan päivätyön Inke-
rin kansan keskuudessa vaikeissa olosuh-
teissa. Varttuneempi väki meikäläisistä
varmasti vielä muistaa rovasti S. J. Lau-
rikkalan nöyränä Herran palvelijana ja
selkeän sanan julistajana.

Mielestäni jos kenen niin hänen koh-
dalleen sopii Raamatun kehoitus: »Muis-
takaa johtajianne, jotka ovat puhuneet
teille Jumalan sanaa. Katsokaa kuinka
heidän vaelluksensa on päättynyt ja seu-
ratkaa heidän uskoansa». Hebr. 13: 7.

T. J. Boris

T

Rakas äitimme

Maria Skippari

o.s. Styrman

* 18. 9. 1894 Tyrössä Vahviaisin
kylässä
† 6. 7. 1987 Porissa

Syvästi kaivaten

Sonja ja Nikolai
veli ja velivainajan perhe NL:ssa
muut sukulaiset ja ystävät

Saapui suuri hiljaisuus
ja suru lohdu-ton
— rakkaallemme uni ikuinen

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Seuraavat tilaisuudet ovat sunnuntaina 25. 10. klo 14 Inkerikodissa ja joulujuhla on lauantaina 28. 11. klo 14 Laatokka salissa. *Myyjäiset* alkavat klo 12. Tervetuloa.

Seukkoseuran syyskausi marraskuun 5. ja 19. klo 13, joulujuhla 10. 12. klo 13.

Inkeri-kuoron syyskauden harjoitukset jatkuvat edelleen joka tiistai klo 17 Inkeri-kodissa.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet:

Pyhäinpäivä 31. 10. (Kivellä klo 12)

Joulujuhla 26. 12. 14

Tervetuloa! **Laatokkunta**

LAHDEN SEUDUN INKERIKERHO

Kokoukset joka kuukauden toisena maanantaina klo 18.30. Soittele ja kysele, siht. Raija Kari p. 531 342 (koti) tai 238 47 (työ), tai Marja Rämö p. 632 519.

Pyhäinpäivä Orebrossa

30. 10. -87 klo 18.30 seurat St. Mikaelin seurakuntasalissa 31. 10. klo 13.00 muistojumalanpalvelus ja HPE St. Mikaelin kirkossa. Sepeleen lasku muistokivelle, lyhyt puhe ja kuorolaulua. kahvitarjoilua seurakuntasalissa. Arpajaiset. Ohjelma jatkuu lauluin ja puhein. Tervetuloa!

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista	Postikortti Karjalatalo	3 mk
Saini Laurikkala Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 30 mk (45 kr)	Pertti Virtaranta Sananlaskuja ja arvoituksia Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.	40 mk
Alpo Iho Hietajyvä, valitut runot 20 mk (30 kr)	Saatavana Ruotsista	
Helli Suominen Mooses Putron elämäkerta 15 mk (25 kr)	Toivo Folkestén y.m. 50-vuotismuisto kirkon kohtalosta Inkerissä / 50-årsminne av kyrkans öde i Ingermanland (kaksi- kielinen / tvåspråkig) 100 kr	
Äänilevyjä Inkerikuoro Nouse Inkeri ym. 15 mk (25 kr)	Oskar Himiläinen Främmande fosterland — en ingermanländares öden 100 kr	
Lauri Santtu Murrejuttuja 15 mk (25 kr)	Inkerin bibliografia 60 kr	
Gävlen kuoro 30 mk (35 kr)	Isien Usko muistojulkaisu 10 kr	
Inkerin pöytälippuja 25 mk (40 kr)	Kemppi Fenno-Ingria lauluja 5 kr	
Inkerin postimerkkejä sarja 50 mk (75 kr)	Aatami Kuortti Tapahtui Inkerissä Inkerin kirkon vaikeita vuosia 25 kr	
Adresseja 20 mk (30 kr)	Juhana Inkerinsuomalainen 25 kr Aloitettava alusta 25 kr	
Rintaneula Inkerin vaakuna 10 mk (10 kr)	Uno Hammaström Ingermanländarna som flydde tili Sverige 30 kr	
Tarra Inkerin lippu 5 mk (5 kr)	Viktor Pajunen Ingermanland — en kori historik 5 kr	
Inkerin kartta 70 mk (100 kr)	Birger Thuresson Lilja — flyktingflickan från Ingermanland 60 k	
Inkerin kartta 1849, saksankiel. 50 mk (50 kr)	Postikortti	
Juhani Jääskeläinen Inkerin kirkon tuho 70 mk (100 kr)	Haaparannan muistolaatta 1 kr	
Pertti Virtaranta Katri Peräläinen, inkeriläinen kielen- oppaani 15 mk (20 kr)	Postikortti Orebron muistokivi 1 kr	
Toivo Folkestén ym. 50-vuotismuisto kirkon kohtalosta Inkerissä / 50-årsminne av kyrkans öde i Ingermanland (kaksi- kielinen / tvåspråkig) 75 mk (100 kr)	Det svunna Ingermanland 50 kr	
Saatavana Suomesta		
Aapo Metiäinen Inkerin Ev.Lut. kirkon 350 v. muistojulkaisu 40 mk		